

Průvodce Čínou 21. století

„Residenční projekt 27 zlomil srdce migrujícím dělníkům“, performance dělníků z Zhengzhou, kterým developer dluží 260,000 RMB na mzdách, 29.12.2010.

témata

- regionální nerovnost
- migrace
- registrace (*hukou*)
- pracovní podmínky
- sociální systém

inspirativní zdroje informací

China Labour Bulletin (<http://www.clb.org.hk/en/>) Hongkong

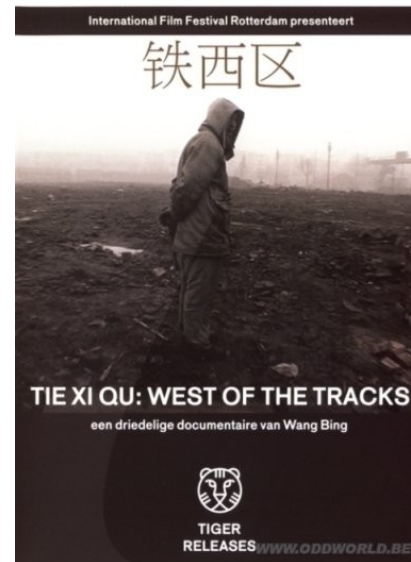
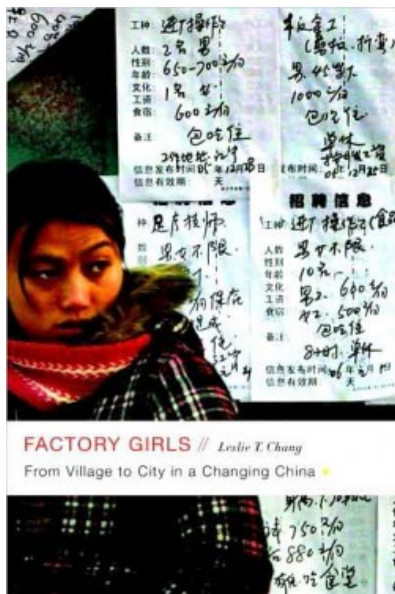
China Labour Watch (<http://www.chinalaborwatch.org>) USA

发展交流网 - China NGO Forum (<http://www.ngocn.net/>) ČLR

China strikes (<https://chinastrikes.crowdmap.com>)

Fenomén „Nového čínského dokumentu“ (<http://dgeneratefilms.com>)

Filmy, knihy, reportáže:

regionální nerovnost v ČR

Zdroje nerovnosti:

Populace

Geografické podmínky

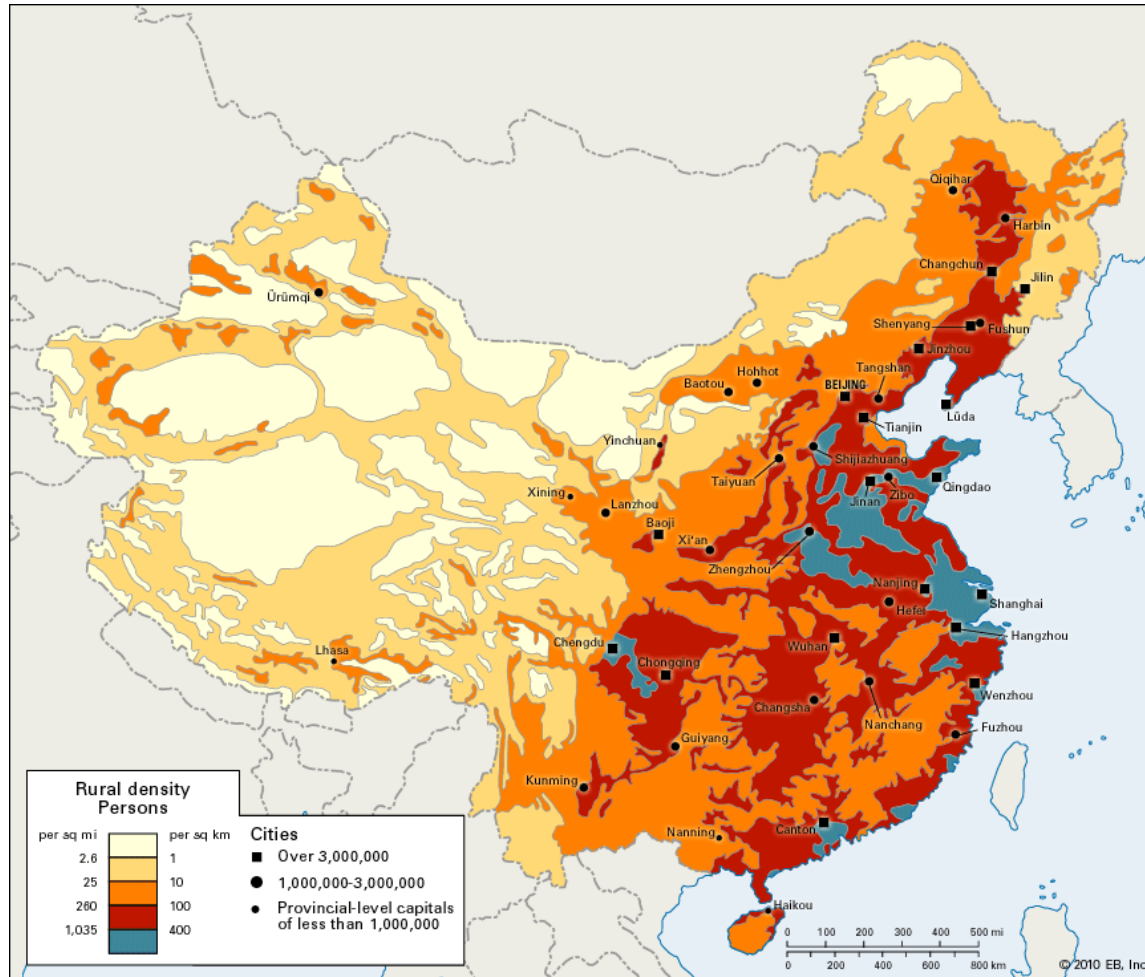
Doprava a infrastruktura

Historický vývoj a politická podpora

Vazby na zahraniční komunity

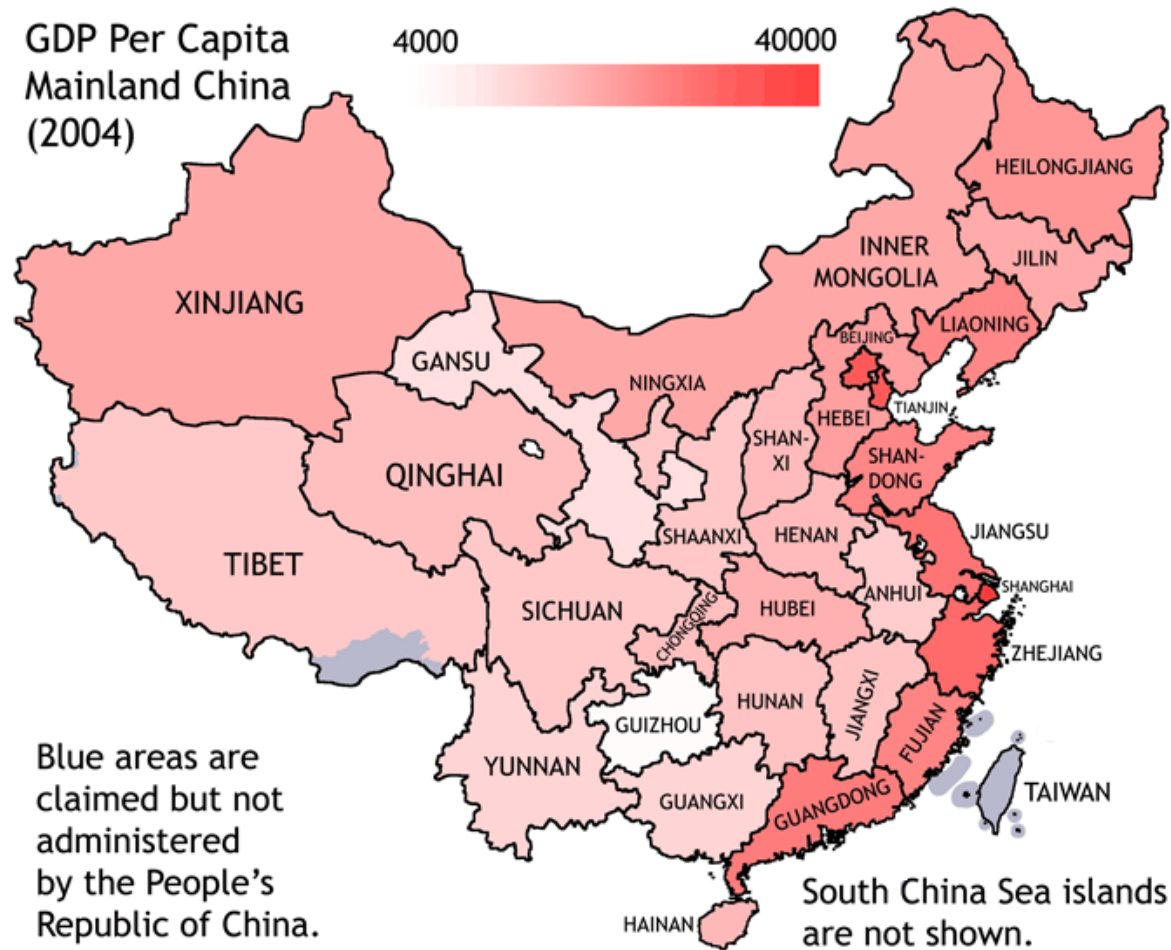
- města x venkov
- pobřeží, povodí řek, nížiny x hory, pouště, prales
- Hanové x etnické menšiny
- východ x západ
- centrum x periferie

rozložení populace

ČR - průměrná hustota zalidnění 133 obyvatel / km²

HDP na osobu

HDP na osobu ČR 2011 - 25 900 USD

migrace

Vnitřní migrace

– uvnitř ČLR
(250 mil. osob)

Vnější migrace

– zahraniční Číňané
(50 mil. osob)

vnější migrace

(*huaqiao, huaren, huayi*)

Motivace:

minulost

- Nedostatek zemědělské půdy (růst populace, civilizační rozvoj, proměny životního prostředí)
- Rozvoj námořní dopravy, mezinárodního obchodu a migračních sítí (JV Asie)
- Politická a náboženská emigrace

současnost

- Nedostatek pracovních příležitostí
- Existence transnacionálních migračních sítí, řetězová migrace (ekonomický vzorec), slučování rodin
- Studium v zahraničí
- Otevření se světu, mezinárodní obchod, globalizace, migrace do Číny (cizinci)
- Transitní migrace, zpětná migrace a re-emigrace (Hongkong, Taiwan)

vnitřní migrace (*liudong renkou*)

Motivace:

minulost

- Nedostatek zemědělské půdy (růst populace, civilizační rozvoj, proměny životního prostředí)
- Kolonizace, vojenská tažení, nucené vysídlování

současnost (*liudong renkou*)

- Nedostatek pracovních příležitostí
- Nerovné platové podmínky
- Zánik systému *hukou*
- Ekonomické reformy a rozvoj, rozvoj kapitalismu, zahraniční investice a průmysl, budování měst a infrastruktury
- Dosídlování periferních oblastí (ekonomická a národnostní politika)

vnitřní migrace - *liudong renkou*

252 780 000 osob pracovalo v roce **2011** mimo oblast své registrace v ČLR (4.4% nárůst oproti roku 2010)

- 158 630 000 mimo provincii původu (3.4% nárůst oproti roku 2010)
- 94 150 000 v provincii původu (5.9% nárůst oproti roku 2010).

Dlouhodobý **růst městského obyvatelstva**: 3% (1950) → 18% (1978) → 51.2% (2011) → 70% (2035)

Budoucí vyhlídky:

- Odhady hovoří o dalších 243 milionech migrantů do roku 2025
- Městská populace Číny by se tím rozrostla na 1 miliardu
- Polovinu obyvatel ve velkých městech by v té době tvořili migranti

Economist: <http://www.youtube.com/watch?v=KNXg-kYk-LU>

vzorce vnitřní migrace

- 1-2 migrující generace od roku 1978 se vrací domů na venkov
- 2-3 zůstává ve městech
- Rodiče a děti zůstávají na venkově, produktivní generace migrují za prací a posílají peníze domů (70% tvoří osoby staré 15-35 let)
- Návštěvy domova během státních svátků, pravidelné dopravní kolapsy

směr migrace:

- z blízkého venkova do Speciálních ekonomických zón (SEZ)
- z venkova do regionálních měst
- z vnitrozemí do pobřežních měst a provincií
- z vnitrozemí do pohraničních regionů a nových SEZ (Kašgar, Chengdu)

positiva vnitřní migrace

1. Příliv pracovních sil do měst a na východní pobřeží pohání ekonomický růst Číny
2. Bohatnutí čínské společnosti, zánik extrémní chudoby (příjem pod 1,25 \$/den - 85% v roce 1981 → 16% v roce 2005)
3. Přístup vesničanů k lepším možnostem vzdělání a pracovním příležitostem, k lepším životním podmínkám
4. Dobrodružství a seberealizace
5. Zdroj financí pro venkovské oblasti
6. Diversifikace trhu práce a pracovních zkušeností
7. Rozvoj služeb
8. Postupné a pomalé zlepšování pracovních práv
9. Růst střední třídy a postupná proměna čínské společnosti

system domáci registrace - *hukou*

Pololegální status vnitřních migrantů ve vlastní zemi

1958 – 1978 striktní pravidlo, kontrola pohybu osob uvnitř státu

Od roku 1978 pravidla uvolňována, vyhoštění pouze jako krizový nástroj kontroly

Bez registrace v místě pobytu nejsou zajištěny sociální služby státu zejména ve zdravotnictví, vzdělávání a bytové politice

Od 1990 dočasné povolenky k pobytu ve městech (placené), dědičnost *hukou* po otci i matce

Negativa systému *hukou*:

- Nerovnoprávnost občanů ČLR (apartheid)
- Rozbití rodinných vztahů a vazeb
- Překážka přirozeného ekonomického rozvoji
- Rozvoj migrantských ghett a předměstí bez služeb a infrastruktury
- Úpadek práv a ochrany pracujících
- Růst kriminality a bezpečnostních rizik

zaměstnanost do 80. let

Cílem socialistické ekonomiky byla 100% zaměstnanost

- plánované hospodářství (x poptávka a nabídka), nízké mzdy, slabá produktivita práce, nízká konkurenceschopnost, nízká flexibilita pracovního trhu, malá šance pro kreativitu a inovace, práce „od kolébky po rakev“

→ „Železná miska rýže“ (*tiě fàn wǎn*)

Cílem současné vlády je zavedení pravidel volného trhu a udržení minimální míry sociálního smíru

→ změny od roku 1978: rušení neperspektivní výroby, zavírání továren, propouštění nadbytečných státních zaměstnanců, zvyšování mezd, inflace, zvyšování životních nákladů

- Státem vlastněné podniky (SOE)
- Joint Venture se zahraničním partnerem (JV)
- Městské a vesnické podniky (TVE) – forma soukromého podnikání

reformy po roce 1978

- Rušení neperspektivní výroby, zavírání továren, propouštění nadbytečných státních zaměstnanců, zvyšování mezd, inflace, zvyšování životních nákladů
- Již v roce 1979 – 20 milionů nezaměstnaných (méně než 3%)
- V roce 2004 nezaměstnanost 4,2% (oficiální údaje) – 10% (odhady); 2013 – 4,1%
- Na pracovním trhu v roce 2005 60% populace = cca 800 milionů osob:
 - 49% zemědělství, lesnictví, rybolov
 - 22% těžba, průmysl, stavebnictví
 - 29% služby a jiné

minimální mzda a pojištění

Minimální mzda v současnosti nastavena dle regionů

- Shenzhen – 1500 RMB
- Beijing, Shanghai – 1300 RMB
- Fujian, Jiangsu, Sichuan – 750-1100 RMB
- Jinagxi, Gansu, Ningxia, Qinghai – 500-750 RMG

Plán do roku 2015: jednotná minimální mzda pro celou ČLR
→ 40% průměrného příjmu ve městech

System sociálního pojištění (Zákon o pojištění z roku 2010):

- důchodové pojištění, zdravotní pojištění, úrazové pojištění (v zaměstnání), pojištění proti nezaměstnanosti, mateřská dávka, stavební spoření

Nízká úroveň pracovního práva a ochrana práv pracujících:

- neexistence nezávislých odborů, státem kontrolované odbory nadřazují státní zájmy nad zájmy pracujících, vznik paralelních (ilegálních) odborových organizací
- velké množství protestů

diskriminace při hledání práce

- Zájemci o práci jsou běžně diskriminováni na základě výšky, vzhledu, zdravotního stavu, místa původu nebo věku
- Hledači zaměstnání jsou běžně odmítáni, protože jsou: „příliš škaredí“, „příliš krátkí“, „prodělali žloutenku“ atp.

Typické pracovní inzeráty na běžné manuální pozice:

1. „Věk 18 až 35, středoškolské vzdělání“
2. „Dobré zdraví, dobrá kvalita“
3. „Hygienické návyky, ochota snášet útrapy (*chiku*) a tvrdou práci“
4. „Žena 1.66 metru a vyšší“
5. „Osoby z Jiangxi a Sichuanu se ani nemusí obtěžovat“

(citováno dle LABOR IN CHINA: WORKING CONDITIONS, WAGES AND STRESS,
<http://factsanddetails.com/china.php?itemid=367>)

pracovní a životní podmínky

Práce ve velkých výrobních komplexech (Foxconn, Honda, Toyota, Flextronicx, Chongqing Brewery Comp./Carlsberg...):

- nízké mzdy a vysoká míra konkurence na pracovním trhu
- dlouhé zkušební doby, zadržování mezd
- slabá kontrola zdravotních podmínek a pracovní ochrany
- diskriminace mladých pracovníků, žen
- přísný pracovní režim (přesčasy, náročnost)
- armádní životní režim (oddělené ubytovny)
- bydlení a strava uvnitř podniků
- slabá záchranná sociální síť
- vysoká fluktuace pracovní síly
- nárůst protestů pracujících (nová generace migrantů)
- vysoká míra sebevraždy